„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи
шаљу се администрацији
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Број 7. У Новом Саду, у уторак 15. (28.) јануара 1902. Година XVIII

Проглас кнеза Петра Карађорђевића.

На Богојављење издао је кнез Петар Карађорђевић из Женеве проглас, у ком позива сав српски народ да у спомен борбе за ослобођење Србије, коју је повео Карађорђе, данашње поколење даде видљива доказа свог признања сени великог Карађорђа и његових сатрудбеника у облику скромна споменика. Одбору, који би прихватио и покренуо ту мисао даје он 50.000 динара на располагање. Кнез П. Карађорђевић каже, да је од њега далеко свака помисао до потцењује заслуге других врлих синова Србије, па је за то увек пружао своју руку и пристајао у ред бораца, који су српску заставу истакли на бедемима поноснога Београда и гордога Ниша.

Овај проглас кнеза Петра Карађорђевића обратио је на себе велику пажњу штампе, нарочито бечке и будимпештанске. Политичко значење приписује се особито последњем ставу, који гласи:

„Зла судбина хтела је да овај предлог, који ми диктирају осећаји доброга Србина и благодарнога унука изнесем овим путем из далеке туђине. Али нека ми српски народ верује, да сам вазда и увек у мислима са њим, да моје српско срце увек и непрекидно топло осећа за све што је српско; да моја српска душа, непрекидно лебди над напаћеном браћом мојом; да мој у православној вери одгајен дух не престаје молити се Свемогућему за срећу, спас и напредак драгога ми Српског Народа и миле ми отаџбине Србије.“

Ми поштујемо осећаје пијетета кнеза Петра Карађорђевића за његова великог деда и држимо да нема ниједног свесна и поштена Србина, који не би хтео признати големе заслуге Карађорђеве за ослобођење Србије. Али је чудно, да се он појављује у часу кад извесна штампа хоће свом силом да стави на дневни ред питање српског престолонаследства. Чини се да је кнезу Петру Карађорђевићу у овај мах највише стало до тога да опипа било Србије и српског народа. Јер он је без сумње уверен да српски народ толико зна ценити своју прошлост, да не ће заборавити на стогодишњицу првог устанка, а том би се приликом свакако морао достојно сетити и Карађорђа. Српски народ без сумње толико цени Карађорђеве заслуге, да није потребно да га његов рођени унук опомиње како ће се одужити његовој сени. Али до тог времена има још прилично дуго да се чека, а ако је кнезу П. Карађорђевићу стало само до „скромна споменика“ није било потребно тако рано почињати, најмање онда кад он сам за „скромни споменик“ даје 50.000 динара. У оном како кнез Петар уздиже величину Карађорђеву и у жељи да се подигне „скроман споменик“ с којом се он тако рано појављује, види се нека нелогичност у мислима и осећањима. Све то доказује, да њему није главно оно с чим је изишао пред српски народ. Њему се журило, а мислио је да је за то најзгодније ово време кад се јавно претреса питање српског престолонаследства.

Ако је истина, што кнез Петар каже, да његова „српска душа непрекидно лебди над напаћеном браћом“, његова би прва дужност била, да на ту „напаћену браћу“ не навлачи нове патње. Грдну штету наноси Србији онај ко у данашњим судбоносним приликама подстиче још и ово тешко династичко питање. Нико не зна шта носи будућност и може се догодити, да ће развој прилика сам по себи изнети на површину Карађорђевиће. У том случају био би њихов долазак природан и праведан. Али злокобан је сваки њихов корак, који учине у намери да изазивањем нереда и суноба у Србији, а можда и тражењем туђинске помоћи дођу до оног за чим теже.

Католичка автономија у Угарској.

У суботу примио је католички конгрес предложени елаборат са незнатном већином од тринаест гласова. Али се ни после овог гласања не може рећи да је тиме решена судбина елабората и автономије. Пре би се могло рећи, да се незнатна већина конгреса, ма да је уверена да је елаборат рђав, изјавила спремна на попуштање, у жељи да дође до ма какве организације. Од специјалне расправе зависи до којих ће се граница ићи у попуштању и хоће ли се уступцима постићи споразум свих меродавних фактора. С тога ће специјална расправа бити још далеко важнија. А сви знаци говоре, да се у специјалној расправи не ће постићи споразум.

Пре свега мањина конгреса одбија једнодушно и најодлучније овај елаборат. Већина је такођер уверена, да он премало даје католицима, али пристаје на њ из разлога опортуности. Епископат је исто тако пристао на овај елаборат само за то, што се нада да ће у специјалној расправи продрети са својим изменама. Влада напротив држи да је и ово превише, па се не слаже с неким тачкама елабората и ако се не задовољи њеним захтевима у специјалној расправи, она га неће поднети краљу на санкцију. Из овог се види, да је готово немогуће да се автономија на основу овог елабората приведе у живот.

Даљи ток генералне расправе био је овај:

У среду, 2. (15.) јануара говорио је против одборског елабората прелат-каноник Черних, који каже, да министар даје католицима само мрвице, с којима се они не могу задовољити. У три кардиналне тачке не даје им влада ни најмање права. У питању фондова автономији треба дати бар буџетарно право, а министар јој оставља само делокруг некакве контролне комисије. У школском питању не могу по овом елаборату права католика доћи до израза. Оваква автономија била би само мумија, неспособна за развој Апоњијева резолуција о придржању права имала би вредности само онда, кад би била садржана у самом организационом статуту. Гроф Јосиф Мајлат каже да је дошао до уверења да се боље и с малим задовољити, кад све не може све постићи. Из Апоњијевих изјава видео је да католици не напуштају ни једно своје право. Овим елаборатом добива се много на пољу основног школства, а даје се могућност да се автономна организација од доле према горе развија. Не верује да влада ради mala fide. Међу самим католицима нема слоге, а без тога не може бити ни јаке автономије.

После њега држао је свој значајни говор Гаврило Угрон. Њему се овај конгрес чини као младић, који постане пунолетан па дође да моли наследство од свог тутора, а овај му баци милостињу и саветује му, нека прими милостињу место наследства, нека не тражи своје наследство, него нека хвали Бога, што је добио нешто.

У погледу краљевог патронатског права Угрон је непоколебљиво за то, да та права остану недирнута. Краљ Угарске је католик, апостолски, патрон и био је увек заштитник и бранилац цркве. Не треба да се влада користи краљевим правима, јер нема јемства, да влада неће бити против католика. Што се тиче фондова и заклада, вели, да влада није власник њихов, а није власник ни оних школа, којима располаже. Она је само руководатељ, као што руководи имеком сирочади, док не постану пунолетна. До сабора је да покаже, да се осећа и држи пунолетним, да ли хоће да узме у своје руке руковање својим имеком или ће пристати на досадашње стање, да тутор рукује његовим имањем. Држава свој иметак није оставила у рукама министара, а од католика захтева, да пусте министру богочасти да рукује католичким добрима. Треба автономија да рукује тим имањем. У даљем говору тражи, да школама аавтономија управља, а на крају свог врло лепог говора позива високи клир, да не остави католике саме, него нека се стави њима на чело, па ће бити католичке автономије.

Валентин Киш каже да автономија може цветати и у ужем оквиру, само кад се не напуштају права. Не треба се заносити далеким аспирацијама, које траже промену земаљских закона. Инфериорности нема где владар врши врховна патронатска права. Овај елаборат и изјаве Апоњијеве дају автономији довољан делокруг и добру организацију, на којој се она може постепено развијати.

У седници од четвртка била је од највећег значења изјава епископата, коју је прочитао кардинал Шлаух, а која гласи: Епископат се чврсто држи начела, која су садржана у његову одговору, управљеном на комисију двадесетседморице. Чувајући ова начела, епископат ће учествовати у специјалној расправи о новом предлогу комисије двадесетседморице, у нади да ће код појединости моћи израдити такове измене, које се могу довести у склад с овим начелима и с могућности да се створи автономија.

Пре ове изјаве говорио је најпре против елабората титуларни каноник Штеец, а за тим Семнец, који каже да автономија мора одговарати хијерархијском устројству католичке цркве, а томе се противи организација основана на црквеним општинама. Осим тога у питању средњих и виших школа не даје предлог автономији довољна делокруга. Не вреди придржавати право и постављати начела, него треба начела приводити у живот. Влада хоће да приграби фондове за државу. Тако је исто с гимназијама и правним академијама. Гинтер каже да се овај елаборат мора примити, јер инфериорност католицизма у Угарској потиче одатле, што он живи напоредо с конфесијама, које имају своју автономију. Протестанти имају јаку автономију, али и они су се испрва задовољили једино с тим да добију основу за даљи развој автономије. Ђерфи тврди да одбор у опште није имао права састављати нови елаборат, и то у ком се још мање даје него што је минимум захтева. Апоњијева резолуција је ремек-дело, али не одговара сврси. У статуту самом морају се права католика утврдити, осигурати и остварити.

У петак говорио је против елабората Фрања Мајор. За тим је Хорански бранио елаборат, тврдећи да се мора рачунати с врховним патроном, с промењеним приликама и с епископатом. Каже, да ниједно право католика није напуштено. Врховни патрон слаже се с министром у томе, да се врховно патронатско право мора законом уредити. Зак. чл. III: 1848 пренео је и ексекутиву у црквеним стварима, њихово вођење и управу, на одговорно министарство, а то је признао и конгрес од 870. г. Закон се може само законом мењати, па се и католичке средње школе могу из подручја владине управе узети само променом зак. чл. XXX: 1883. Недостатцима католичког живота у Угарској не ће помоћи ни то ако автономија преузме дванаест гимназија и фондове. Католичко школство не развија се због недостатка пожртвовности, а не због отимања права. За њега је идеално становиште у овој ствари, да држава издржава све средње школе, а конфесијама да се допусти утицај на верско и морално васпитање. Гроф Јован Зичи каже, да је главна сврха автономије, да сједини растројено католичко друштво. С тога не прима овај елаборат, јер је без садржаја, а осим тога он нема поверења у безверску владу. Католичка црква има права тражити више него протестанти. Ашбот је против државне свемоћи у подручју наставе, али ипак прима овај статут. Бискуп гроф Густав Мајлат, каже да он својим вотумом не устаје против изјаве епископата. Али пошто нема гаранције да се може продрети с изменама, које би одговарале тежњама епископата и оправданим захтевима католика, он ће гласати против овог елабората. Жали, што су се на конгресу у присутности епископата могле чути речи, да школе треба предати држави, како се Хорански изјавио.

Идућа седница била је тек у четвртак, 10. (23.) јануара, после подне. Најпре је Хорански изјавио, да он својим речима о школама није хтео рећи да све католичке школе треба предати држави. Он не ће ништа што би ишло против црквених закона и бискупских права. Кардинал Сатоли је у Њу-Јорку по папином налогу изјавио да католичка црква нема ништа против тога, ако настава, почевши од основне школе остане, у рукама државе. По том се види, да ни његово мишљење није противно католицизму. Бискуп Мајлат опет каже, да се Хоранскова начела противе задатцима, правима и тежњама католичке цркве. За тим Шимоњи-Шемадам говори против елабората. Барон Ложика прима елаборат, јер он даје ваљану контролу над управом католичких фондова. Слободно располагање с црквеним имањем уродило је код протестаната рђавим плодом. Гроф Владимир Зичи говори против елабората. Члан магнатске куће Сабо каже да се не могу сва права на једаред добити. Влада чува врховна патронатска права, а епископат хијерархијско устројство цркве. Овај елаборат обухвата све што се може постићи у границама садашњих закона, а поред данашњих парламентарних прилика тешко би се могли закони променити на корист католика. Овакова автономија моћи ће се ипак развијати, а то је главно. Ђерфи каже, да би он предао држави католичке средње школе, кад би она преузела и народносне школе. Сињеји-Мерше брани елаборат.

У петак говорио је опет Раковски. Он истиче, како се они, који су за елаборат, не слажу у многим важним начелним питањима. У школском питању је Хорански побио тврдњу Апоњијеву, да влада признаје право католика на школе. И у питању фондова не слажу се Хорански и Апоњи. Предлаже, да конгрес изрече, да он у споразуму с епископатом држи за потребно да автономија прими католичке фондове и фундације, као и школе, које се из њих издржавају. Ако се то не би примило, нека се изрече да се Апоњијева резолуција сматра као саставни део организационог статута. За тим предлаже, да се у представци на краља изнесе, како се католицима отимају права и како је жалосно стање католичке цркве у Угарској.

Гроф Алберт Апоњи говори по други пут и каже, да су се влада и министар просвете увек отворено и искрено изјављивали о свим питањима. Министрово мишљење о автономији није се погоршало, него се баш у питању школа знатно поправило. Каже, да се не слаже с Хоранскових мишљењем о школама ни с црквеног ни с народног гледишта. Главна је ствар да се дође до организације, која је способна за живот и развој. Католици се морају отрести државног туторства, али то не иде на једаред, јер и протестанти су се 300 година борили за то. Сваки доцнији министар биће присиљен да заузме неповољније становиште према католицима. То ће бити последица струје државне свемоћи, која на целом западу превладава. Гроф Јован Зичи хоће да изазове велику политичку борбу, али грађански рат је највећи удар за народ, особито који нема свих државних атрибута. Он хоће католичку автономију, да не отму маха струје опасне за морални и душевни живот народа. С тога тражи оквир, у ком ће све силе католицизма бити концентрисане у ту сврху. То се не може постићи на основу програма једне политичке странке, него организацијом, коју ће сви признавати као законито представништво угарског католицизма.

Гроф Фердинанд Зичи говори опет против елабората. Он не ће автономију по сваку цену, него хоће да се осигурају црквена права, поглавито у погледу школа. Овај елаборат не само да не даје никаква нова права, него доводи у опасност стара. Бискуп Смречањи каже, да епископат за то пристаје на специјалну расправу овог елабората, што су у њ унесена нека начела, без којих једна автономна организација не би могла пристати у непромењиви устав католичке цркве. Питање фондова, фундација и школа има се уредити као и у ердељској автономији.

У суботу је био закључни дан генералне расправе. Дудек говори опет против елабората.

Гаврило Угрон каже, да католици имају само врховног патрона питати, која права хоће да им призна, а не министра. Што садашњи министар саветује краљу, то се противи земаљском закону, који изриче потпуну једнакост свих конфесија. Врховна патронатска права не могу ограничити ову слободу католика. Крива је тврдња, да католичка хијерархија искључује автономију какву имају протестанти. Циљеви државе и католичке цркве не разилазе се, па с тога јака автономија није само успех католицизма него и државе. Овакој автономији не ће се придружити ни унијати ни ердељски католици. Он одбија елаборат с гледишта цркве, којој би интереси били дубоко повређени овако организованом автономијом.

Надбискуп Шамаса приказује историјски развој борбе око автономије Каже, да автономија престаје тамо где почиње делокруг државе. Црквени и државни делокруг одређује делокруг автономије, у ком се мора безусловно остати. Овај операт није савршен. Али чланови одбора су га без сумње саставили после зрелог проучавања прилика. Можда су и они више хтели, али су у њ унели оно што се даде провести. На основу оваке организације моћи ће се и више постићи. Мора се рачунати са стварним приликама, ако се хоће да се измери практичка страна принципа. Принцип је апсолутан, безуслован, а стварност прима само извесне модалитете егзистенције. Он прима елаборат, али ће помагати сваку модификацију, која се слаже са становиштем епископата.

Пошто је још известилац Ховањи у кратком говору бранио елаборат, прешло се на гласање. Гласало је 125 чланова конгреса, и то 69 са да, а 56 са не. Тако је елаборат примљен већином од тринаест гласова. Одсутан је био 51 члан конгреса.

Политички преглед.

— **Угарски сабор**. У седници од суботе поднео је имунитетни одбор извештај о више случајева посланичког имунитета. Између осталих тражио је турско бечејски надсолгабиров да се изручи Љубомир Павловић. Одбор предлаже, да се Павловић не изручи, пошто нема против њега никаква доказа, и сабор прима одборски предлог. Посланик Горове интерпелише министра просвете због нападаја свеучилишних ђака народне странке на посланика Важоњија. Министар Влашић одговара да он не одобрава да се ђаци деле на политичке групе. На свеучилишту не сме владати верски ни народни немир, него слога, из које мора изићи јединствен друштвени рад, без кога се не може саградити мађарска народна држава. Он је с тога против сваке струје која иде за цепањем по конфесијама, народностима и класама. После тога је седница закључена.

— **Нова румунска народна странка**. Међу угарским Румунима основала се нова странка, која хоће да напусти пасивитет, те развије рад на основу румунског програма од г. 1881. Вође те странке су из млађег кола људи, као: др. Ђорђе Адам, др. Виктор Бонтеску, др. Лукијан Борча, др. Ливије Чигареан, др. Никола Комза, (Селиште), Јонел Комза, др. Аурел Комза, Иларион Кенди, др. Ромул Добо, др. Александар Фодор (Абрудбања), др. Ђорђе Мацелар, др. Тит Малаин, др. Јован Маргита, др. Валерије Молдован, Јован Моца, парох у Сасварошу, др. Аурел Олћан, др. Виктор Описар, новинар у Бистрици, др. Јустин Попа, др. Гаврил Сучу, др. Александар Вајда-Војвод лекар у Клужу, др. Октавијан Вазу адвокат у Фогарашу, др. Самуило Владоан, Јован Вулчу и др. Аурер Влад адвокат у Деви.

Упада у очи, да некоји баш шовинистичи мађарски листови прилично симпатично поздрављају ову нову румунску странку, сигурно зато, што ова раскида са старом румунском народном странком, коју води др. Јован Рац.

— **Конференција римокатоличких бискупа**. Код кардинала кнеза примаса Угарске Клаудија Васарија била је 11. (24.) о. м. конференција угарских римокатоличких бискупа. Конференцију је отворио кардинал кнез примас Васари кратком молитвом, а затим на конференцији су били: јегарски надбискуп Јосиф Шамаша, калочки надбискуп Ђорђе Часка, Имре Бенде њитрански, Жигмунд Бубић кошички, барон Карло Хорниг веспримски, Павле Смречањи сћепушки, Јован Иванковић рожњовски, гроф Густав Мајлат ердељски, Самуило Хеђеи печујски, гроф Карло Чаки вацки и др. Јулије Вароши столнобеоградски бискуп и Хиполит Фехир панонхалмски опат. Остали бискупи су извинили свој изостанак које болешћу које другим послом.

Конференција ова бавила се елаборатом, што га је у ствари католичке автономије израдио одбор 27-орице, и римокатолички клир је на овој конференцији решио, да ће једногласно примити елаборат и при гласању унеће бити одступања. Али код појединости ће поднети допуне и исправке и конференција се у том споразумела.

Ово решење бискупске конференције сасвим је противно изјави бискупа грофа Јосифа Месленија, који је изјавио у једној конгреској седници, да предлог одбора 27-орице не прима.

— **Хрватско-славонски сабор**. У седници од петка настављена је специјална расправа о прорачуну. Код наслова „средишња управа“ говорио је бан гроф Куен. Он каже да свака расправа о јавним пословима може бити само корисна јер то показује какво је мишљење у народу. Сабор има у првом реду да расправља оно што му је по закону задаћа. Али свака измена мисли има утицаја и на оне послове који се решавају на заједничком сабору. Нагода није одступила већи део народних посала другом народу, него се ти послови извршују у заједници с другим народом, те овај нема права о њима по својој вољи одлучивати. За автономне потребе троши се данас далеко више него пре, што је доказ да нема спречавања у развоју. За њих се троши данас једнако као и у Угарској. Ако би се хтели повисити издатци, морали би се повисити и порези и даће, а то би данас била погрешка. За народну привреду троши се много, а како је земља агрикултурна морају се у првом реду помагати интереси агрикултуре. Уређењем задруга и увођењем нових грунтовника ишло се за учвршћењем сељачког поседа. Закон о комасацији показао се као рђав и за то ће влада предложити нови закон. Посланик Шварц износи неке жеље својих бирача. Предстојник Крајчовић каже да је влада својим мерама спречила емиграцију. Шиловић каже како они што одлазе у иностранство успевају, па се чуди што се од владе тражи да стане на пут емиграцији. Пошто је ова ставка примљена прешло се на остале ставке, те су неке без расправе, а неке после кратких напомена примљене. У суботу је опет настављена специјална расправа. Код поглавља „тангента“ Франк осуђује што се државни прорачуни и закључни рачуни састављају само мађарски. Егерсдорфер оправдава то и истиче потребу да се што пре дође до поравнања. Пливерић брани владу и бана. Тиме је седница завршена.

— **Нови топови**. Ових дана је у Бечу држано под председништвом самога цара и краља Фрање Јосифа више војничких конференција, на којима су учествовали осим краља још и: престолонаследник Фрања Фердинанд, ратни министар генерал коњице барон Кригхамер, шеф генералног штаба фелдцајгмајстер барон Бек, и врховни надзорници војске: генерал коњице кнез Виндишгрец, фелдцајгмајстер барон Рајнлендер и фелдцајгмајстер барон Валдштетен.

На тим конференцијама је решено, да се трошкови за нове топове иште од делегација већ у прорачуну за 1903. годину. По плану било би новим топовима снабдевено 47 пешачких дивизија. Свака дивизија добила би три батерије са по 6 хаубица, дакле 18, или пак 4 батерије по 6 топова, дакле 24 топа. Трошак око ливења и опреме нових топова износиће свега 120—150 милијона круна. У прорачун за 1903 годину ставиће се као први оброк 15—20 милијона круна. Сви ти нови топови лиће се у нашој монархији. Но још никако није решено, који ће се систем употребити код нових топова.

— **Руски лист о анексији Босне и Херцеговине**. Петроградске „Новости“ у свом последњем броју за прошлу годину донеле су чланак у ком се летимично говори о свим балканским државама па и о Србији и Босни о Херцеговини. Из тога чланка саопштавамо ово, што се тиче Босне и Херцеговине:

„За балканске државе била је прошла година прелазна епоха ка новој, неизвесној будућности. Последњих месеца у страној се штампи много говорило о предстојећем формалном „присаједињењу“ Босне и Херцеговине Аустрији. Но недавно „Fremdenblatt“ је изјавио да се о таком нечем не мисли, и ми радо верујемо речи овог официјозног органа аустријског министарства спољних послова. Данашње привремено стање у Босни и Херцеговини у суштини се врло мало разликује од пуновласног управљања. Номинална власт над њима остављена је Турској, но фактично је врши искључиво Аустро-Угарска. Користећи се свима угодностима, Аустро-Угарска нема никаквих дужности. Није везана никаквим роком и газдује у окупираним покрајинама потпуно слободно и безбрижно од мешања са стране. Њој је, разуме се, згодније и сигурније да влада Босном и Херцеговином по пуномоћству Европе, него да се појави тамо у улози самосталног господара, на шта она, у ствари, никаквога права нема. Законита права на те земље имају само Србија и Црна Гора, које су водиле упорну борбу с Турском за ослобођење Босне и Херцеговине.

Докле ове покрајине стоје под привременом управом Аустро-Угарске, Србија и Црна Гора могу још бити спокојне. Но ако Аустро-Угарска покуша присајединити те покрајине, не би се могло јамчити да ће тако остати. С тога у интересу очувања мира на Балканском Полуострву, желети је да се само продужи привремена окупација Босне и Херцеговине, оставивши будућности да коначно одлучи овај тежак задатак“.

— **Русија и Абисинија**. Између Русије и Абисиније одавна владају најпријатељскији односи тим више, што су обе ове државе православне. Руска влада је годинама држала сталну мисију код абисинског негуса Менелика, на челу које стајаше Власов. Цар је г. Власова сад поставио за министра резидента на Цетињу, и сад ће Русија — како јављају из Петрограда — организовати стално заступство код негуса и заступник ће у скоро бити именован. Мисија ће у првом реду имати верско-политичку цел.

— **Рат у јужној Африци**. У седници енглеског парламента од 8. (21.) о. м. држао је министар насеобина Чамберлен значајан говор, у ком је изјавио, да је енглеска влада готова, да се бави питањем о миру у духу пређашњих предлога лорда Киченера. Влада је — вели Чамберлен — готова да прими изјаве од одговорних личности. Ни Кригер ни Стајн нису такове личности. Те одговорне личности имале би да предложе таке услове, који осигуравају сталан мир. Први услов сталног мира је, да побеђени народ призна свој пораз, што може учинити без понижења, јер су Бури доказали своју храброст. Ми смо врло радо готови, кад мир буде успостављен, да дамо највећу амнестију.

Но на тај говор Чамберленов стари Кригер, на основу извешћа са бојишта, одлучно изјављује, да од мира нема ништа, док се Бурима не осигура потпуна независност.

Са бојног поља слабо има вести. Најважније, што је лорд Киченер имао да јави у Лондон, јесте то, да генерал Бреи Хамилтон — у мало није ухватио бурског генерала Боту. На жалост лондонских берзијанера Бота је тако негалантан, да није дочекао да га Хамилтон ухвати.

— **Гибралтарско питање**. Између Шпањолске и Енглеске избио је дипломатски спор због Гибралтара и околине му. Као што је познато, у утрехтском уговору од 1713. године добили су Енглези ту силну тврђаву, која господари над пролазом из Средиземног Мора у Атлански Океан. Енглеска, којој никад није доста туђе земље, хтела би да захвати што више земљишта око Гибралтара, а то би било откинуто од Шпањолске. Лондонски кабинет држи се од речи до речи једне тачке утрехтског уговора од г. 1713., по којој се на гибралтарском мору суверено право Енглеске дотле простире, докле носе топови са тврђаве гибралтарске. Шпањолска то и признаје, али тврди, да се тај простор има установити према даљини ношења топова из год. 1713., а не према садашњим топовима.

То је питање врло важно, јер од тога зависи, да-ли Енглеска влада на обе стране гибралтарског мореуза. Наиме део мора, што је према Мароку, широк је више километара, и тим делом доминирају шпањолске тврђаве Преседиос, што су на северној обали Марока. Та утврђења хтела је Енглеска да откупи од Шпањолске, али како од куповине није било ништа, Енглеска је почела утврђивати онај део Гибралтара, што гледа на Мароко.

Из Мадрида јављају, да су бивши министар-председник Силвела, бивши министар унутрашњих дела Дато и заступник Мугвиро отпутовали у Гибралтар; њихов пут стоји свакако у свези са гибралтарским питањем.

Позив на претплату.

Почетком ове године отпочиње ево „Браник“, у име божије, осамнаесту годину свога опстанка, а с почетка нове године наступа и нова претплата.

Нас Србе хоће свом силом да сасвим потисну с политичке позорнице. Дужност је сваког свесна Србина да не допусти то и не клоне духом, него да истраје у борби за народну будућност. У тој борби за народна права и народне интересе има знатну улогу свесно српско новинарство, коме је задатак да обавештава и теши, спрема и соколи српски народ да остане чврст и дочека своје време. Тој цели служио је „Браник“, па ће такав и у будуће остати. Нашем листу је увек да сада била, а и од сада ће бити једино цел: да служи интересима српског народа, чега ради је и основан и големинапорима и жртвама одржан.

Српску публику позивамо и молимо, да што обилатијом претплатом потпомогне овај независни политички лист, како би он и даље сву своју снагу могао посветити своме великом задатку. Тога ради отварамо нову претплату и препоручујемо „Браник“ српској читалачкој публици. Досадањи рад овог листа јамчи за то, да ће и у будуће остати веран свом истакнутом програму, а трудићемо се, да нам и унутрашња садржина листа буде једра и здрава и да читаоци буду увек брзо и тачно о догађајима извештени.

У тој цели нека је српској публици „Браник“ препоручен!

Претплатна је цена „Бранику“:

На годину . . .	24 кр. или 30 дин.
На по године . .	12 кр. или 15 дин.
На четврт године .	6 кр. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 1. (14.) јануара 1902.

Издаваетељство и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 14. јануара 1902.

— **Парастос дру Светозару Милетићу**. Неумрлом великану народном дру Светозару Милетићу приредиће Срби грађани вароши Новога Сада годишњи парастос у недељу 20. јануара (2. фебруара) 1902. год. после св. литургије у св. Ђурђевској (Саборној) цркви новосадској. Умољавају се сви пријатељи и поштоваоци рада великог покојника, да изволе поменутог дана доћи на ову тужну светковину.

— **Светосавска прослава у Новом Саду**. И ове године је импозантно прослављен овде дан нашег првог архијепископа и просветитеља св. Саве. У саборној цркви била је архијерејска служба, коју је служио епископ г. Митрофан Шевић. Из цркве је свештенство у пратњи силног народа отишло у гимназију, где је одржана уобичајена светосавска свечаност. После подне је у Матици Српској била свечана седница Књижевног Одељења, у којој је члан др. Јован Радонић држао врло темељит говор о српском историчару Јовану Рајићу. Вечерас је пак беседа, на коју је са стране дошло много гостију.

— **Гарнизонске забаве** Породице, које су од стране новосадског, петроварадинског и каменичког гарнизона позване, извештавају се, да су у забавном програму учињене ове промене: 31. јануара по р. к. место заказаног војничког концерта биће забавно вече. Приказаће се најомиљенија репертоарска парчад Волцогенова „шареног позоришта“ („Ueberbrettl“). Забавно вече, одређено за 11. фебруар по р. к., одржаће се 3. (16.) фебруара о. г. Почетак сваки пут у 7 сах. 30 мин. у вече.

— † **Др. Никола Крстић**. У Шапцу је 12. јануара умрло у 74 години живота др. Никола Крстић потпредседник Дожавног Савета у пензији и члан српске краљевске Академије наука. Др. Никола Крстић родио се у Сент-Андрији и свршивши науке као млад човек прешао у Србију где је својим богатим знањем, одличним карактером и великом савесношћу кроз дуги низ година верно и поштено служио својој отаџбини. Био је један од најодличнијих правника у Србији и као такав постао је председник касационог суда, а одатле је отишао за потпредседника државног савета. Радио је доста и на књижевности, особито на правничкој струци. Као члан школске комисије написао је и неке уџбенике. Академији наука оставио је још пре под печатом своје рукописе, који се имају отворити после његове смрти. Све своје имање завештао је такођер Академији наука и ступио је тиме у ред српских добротвора. Тело његово пренесено је у Београд и јучер, у недељу, погребено уз велико учешће. Лака му земља и вечан спомен!

— **Друштво сиромашних Срба ђака из Босне и Херцеговине**. „Србобран“ доноси ову вест: „1000 круна за друштво за помагање сиромашних Срба великошколаца из Босне и Херцеговине обећала је Српска Штампарија у Загребу г. Милораду Николићу, ветеринару из Беча, ако сакупи 100 претплатника на дело „Знаменити Срби XIX. века“. Тај честити Србин примио се те задаће и предао је јуче Српској Штампарији равних 100 претплатника на поменуто дело, заједно са покупљеном претплатом. Ми му с наше стране честитамо на његовом пожртвовању, а честитамо и друштву за потпомагање сиромашних Срба ђака за Босну и Херцеговину, да у своме колу има тако честита друга, који је том друштву заиста редак дар, као сиромашан ђак учинио. Угледати се и други на овог вриједног Србина. Г. Николић примио се да врши и на даље своју племенит задаћу, па с тога упозоруј емо нашу читалачку публику, нека се било Српској Штампарији или директно г. Милораду Николићу, Беч, Universität, обрати и на дотичном купону нека тачно означи, да се претплаћује на дело „Знаменити Срби XIX. века“ са жељом, да се рабат има уступити „Друштву за потпомагање сиромашних Срба велико-школаца из Босне и Херцеговине.“ Ми ћемо у своје вријеме донијети у нашем листу имена оних, који су се у ту сврху као претплатници или директно Српској Штампарији у Загребу или г. Милораду Николићу пријавили.“

— **Преглед војске**. У нашој вароши бавио се ових дана генерал-мајор Алфред пл. Мат у пратњи генералштабног мајора барона Вухерера од Хилденфелда. Генерал је прегледао ц. и кр. 70 пешачки пук и изразио је заповеднику пука, пуковнику Адолфу Штроблу своје највеће задовољство.

— **Водоосвећење у гарнизонској цркви у Бечу.** Читамо у „Фремденблату“: „У недељу је извршена свечаност водоосвећења у гарнизонској цркви са уобичајеном црквеном и војничком помпом. За време службе Божје и водоосвећења опалила је шест дешаржа почасна компанија пешачког пука Људевита принца Баварског бр. 62., која је пред црквом била постављена под командом капетана Фрање Штекла са пуковнијском музиком en parade са јеловим листом. Овом свечаном и узвишеном обреду присуствовао је пуковник Светозар Давидов од Иланце командант 8. уланског пука барона Рамберга, са 2500 до 3000 војника православне вере од пешачких пукова бр. 23., 43 и 62, од босанско-херцеговачких пешачких пукова бр. 1. и 4., као и од 8. уланског и 4. хусарског пука. У свечаности учествовали су даље многи штабни и оберофицири, затим војнички званичници активни и умировљени, православни питомци техничке војничке академије, пешачке артиљериске и домобранске кадетске школе. После службе Божје држао је православни војнички духовник Павле Болдеа војницима родољубив говор, што се односио на ову свечаност, и то прво на румунском, а затим на српском језику; говор је завршио благословом за Његово Величанство цара. После тога говора отпевали су војници народну химну са румунским и српским текстом. За време литургије и водоосвећења пејао је певачки збор 43. пешачког пука на румунском, а певачки збор 1. и 4. босанско-херцеговачког пука на словенском језику“.

— **Цветићев јубилеј.** Како смо већ јавили, 10 ов. м. прослављена је у Београду четрдесетогодишњица Милоша Цветића. реко дана примао је Цветић с госпођом многобројне честитке личне, писмене и телеграфске. У вече је јубилеј свечано прослављен у позоришту са једним чином из „Немање“ и „Тодора од Сталаћа“ и са два чина из „Распикуће.“ После „Немање“ било је на позорници честитање јубиларима и предавање дарова. Управник Нушић и редитељ Гавриловић поздравили су јубиларе и предали им лепе дарове и венце Краљ Александар одликовао је Цветића орденом св. Саве трећег степена, а његову госпођу истим орденом петог степена. После позоришта био је банкет код Коларца, на ком је опет Нушић наздравио слављеницима. а затим је пало још неколико здравица њима у почаст. Тиме је свршен јубилеј заслужног уметника.

— **Путовање црногорског престолонаследника.** Како из Котора јављају, црногорски престоловаследник кнез Данило отпутовао је са својом супругом кнегињом Милицом на броду „Панонији“ на Реку.

— **Српске забаве.** Добротворна Задруга Српкиња Земуникиња приређује у Земуну 26. јануара (8. фебруара) о. г. уз суделовање земунске српске црквене певачке задруге и госпођицâ Иванке И. Стојаковићеве и Јованке Ст. Марковићеве концерт с игранком. — У Сурдуку се на св. Три Јерарха приређује вечерња забава са игранком у корист тамошње сиромашне школске младежи. — Београдска Трговачка Омладина приређује велику игранку у Београду 19. јануара о. г. у нарочито украшеној дворници код Коларца у корист своје трговачке школе.

Новости са стране.

— **Престолонаследник Фрања Фердинанд у Петрограду.** Као што је познато, недавно је потпуковник Белгард од царско-руског бугског драгунског пука бр. 26. предао у Бечу надвојводи Фрањи Фердинанду еполете са обележјем руског генерала коњаника. Надвојвода, који 10 година већ није био у Русији, ићиће у Петроград, да се у својој новој шаржи прикаже руском цару. Његово Височанство кренуће се на пут 6. фебруара и бавиће се више дана на царско-руском двору.

Прва посета надвојводе Фрање Фердинанда на руском царском двору била је фебруара 1901. Он се онда приказао цару Александру III. као престолонаследник. Надвојвода се кренуо у Петроград 4. фебруара. Дан пре примио га је цар и краљ Фрања Јосиф, и говорило се, да је надвојвода носио својеручно писмо цара и краља руском цару. Надвојводу су на том путу пратили његов коморник пуковник гроф Вурмбранд-Ступах, привчеви Карло Шварценберг и Готфрид Хоенлое и тадашњи подмаршал гроф Икскил-Гиленбанд. У пограничној станици Граници очекивао је надвојводу руски дворски воз са почасним кавалирима генералом Розенбахом и крилним адјутантом Пашковим, који га допратише у Петроград. Надвојвода је стигао у Петроград 6. фебруара и цар Александар III. спремио му је сјајан дочек. Цар и сви велики кнежеви поздравили су госта на железничкој станици. За надвојводу су онда биле спремљене исте собе у Еремитажу, у којима је цар и краљ Фрања Јосиф становао кад је г. 1872. био у Петрограду. Одма први дан боравка надвојводина одликовао га је цар орденом св. Андрије, с којим је надвојвода то вече био на дворском балу. Даље га је цар наименовао за шефа 27. бугског драгунског пука Надвојвода је за време свог бављења посетио све пукове петроградског гарнизона у њиховим касарнама и нарочито се интересирао за коњичке пукове, које су извели пред њега. Са великим кнежевима ишао је више пута у лов, те је убио много медведа. 12. и 13. фебруара биле су пред царем и пред надвојводом велике параде петроградског гарнизона. 12. фебруара је у почаст надвојводину приређен бал, на ком је надвојвода Фрања Фердинанд прву четворку играо са царицом Маријом Феодоровном. Сутра дан у вече отпутовао је надвојвода у Москву, где као царев гост одседне у Кремљу. У Москви је такође изведена пред њега сва војска и он је више пута уживао у дивним коњаничким продукцијама козачким. 17. фебруара у вече кренуо се надвојвода из Москве и вратио се преко Варшаве у Беч.

— **Furor judaicus.** Казнени сенат будимпештанског свеучилишта искључио је са свих угарских свеучилишта правника Андрију Бишица, а његова брата Белу са будимпештанског свеучилишта. Бишиц је претио револвером професору дру Акузију Тимоу, што га је овај срушио на испиту, а брат му је помагао у „демонстровању“ против професора. Браћа Бишици су од рода Израиљева и њихово дрско понашање показује најбоље, како су се одуларили у Угарској.

— **За што је добро помађаривање имена?** Др. Самуило Томка, лекар у Будимпешти, сам је себе похарао, да се дочепа своте, до које је своје ствари осигурао. Кад је полиција ушла у траг, шта је др Томка радио, овај је скочио са четвртог спрата и убио се. У тој крађи помагао му је и његов рођени брат Марот Дакле два рођена брата, па је један Томка, а други Марот, а пре су се обојица звали Клајн. У овом случају је помађарење имена добро дошло овом другом злочинцу, јер је бечка полиција тешком муком могла да установи, да је тај Марот брат Томкин.

— **Под водом на северни пол.** Сутра, у уторак, приказаће др. Аншиц Кемпф из Минхена у бечком Географском Друштву модел подводног брода, на ком он хоће да доспе до северног пола. Модел тог брода је начињен у Немачкој, а и велики басен од челичног лима, у који стаје $2^1/_2$ хектолитра воде.

— **Крађа белега у Бугарској.** У бугарској државној штампарији откривена је велика крађа белега. Између осталих ухапшен је због учешћа у тој крађи и софијски адвокат и познати бугарски политичар Дико Јовев, који се у тавници отровао, пошто је писмено признао крађу Јовев беше вођа реформне странке генерала Петрова и директор генералова листа „Света“. Ова крађа оштетила је државу са скорро 2 милијона франака. Даље су због ове ствари ухапшени капетан у артиљеријском арсеналу Будевски и мерник и пређашњи посланник Боботанов.

— **Чивути у Русији.** Док Сибир беше страшило за западњаке, дотле синови Израиљеви нису ни помишљали да се насељавају у у Сибиру. Сад пак, кад је та горостасна покрајина руска просечена великом железницом, кад у њој једна иза друге ничу цветне насеобине, хоћеће Чивути да се насељавају у Сибиру. Али руска а влада не даде им да се тамо насељавају. Све молбе у том погледу одбијене су, и сибирске степене остаће Чивутима неприступачне. Највише русуско законодавно тело, сенат, решио је, да су и и они Чивути, који услед свог вишег академског образовања имају права и дозволу да се насасељавају у целој Русији, искључени из Сибира. Чивута у Русији има око 5,189.000. Највише их је у западним губернијама. У окрузима Минск и Витепск број Чивута износи 22 98, у бердичевском 23·28, а у бјелосточком чак 28·77% од д укупног становништва. На Кавказу Чивути чине 0·63, у Средњој Азији 0 16% становништва. У 5'59 округа северне и источне Русије нема Чивута, , а у 38 округа само 0·01% становништва. У великоруским губернијама мало је Чивута, а нарочито их је мало у владимирској губернији (0.09%), у Тверу и Тамбову (0.08%), у Костроми (0 06%), у Пензи (0·04%), и у Вјатци (0·03%) целог становништва.

НОВИЈЕ.

Београд, 13. јануара. Влада је употребила најстрожије мере да се спречи ширење прогласа кнеза Петра Карађорђевића.

Берлин, 13. јануара. У Кобургу се образовао одбор који ће настојати око сједињења свих евангеличких црквених општина у Немачкој, Аустро-Угарској и Швајцарској.

Лондон, 13. јануара. Вође либералних империјалиста позвали су лорда Розберија да се прими водства странке. Послати су поверљиви људи по земљи да виде како би то било примљено.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника“.

Земун, 14. јануара. Кнез Петар Карађорђевић ће скорим доћи овамо, да се саветује са неколико пријатеља своје породице из Србије.

Будимпешта, 14. јануара. Заступничка кућа је у својој данашњој седници расправљала извештај имунитетског одбора. Известилац Беличка разлаже о куријалној пресуди у погледу деешког манданта, да и по самој пресуди није било појења и чашћења у такој мери да би на основу тога одбор могао препоручити да се том срезу суспендује право бирања посланика. — Заступник Мадарас предлаже, да се нареди истрага како сабор не би био изложен сумњи, да гледа кроз прсте. — Кућа прима одборски предлог.

У ствари издавања словачког заступника Валашека, кога суд хоће да позове на одговорност због „дражења против Мађара“, примећује заст. Ружјак. да Валашек није употребио инкриминиране речи, него је на против наглашавао потребу, да Мађари и Словаци братски и заједнички раде. — Цела кућа је, осим саских заступника и Ружјака, гласала за то да се Валашек изда суду. (Доста жалосно! Ур. „Бр.“)

Сатмар, 14 јануара. Румунски грчкокатолички парох у Њерегфалви Ђорђе Арделеан осуђен је од овдашњег суда због злочина против слободног исповедања вере на шест месеци затвора и на новчану глобу од 400 круна, јер је Арделеан — по тужби — лане у румунско грчко католичкој цркви у Самошдобу неке верне, што су појали мађарски, истерао из цркве овим речима: „Не скрнавите храм Божји мађарском речи!“ Осуђени парох је уложио призив.

Багота, 14 јануара. Код Сакавиве близу Баготе била је озбиљна битка између усташа и владине војске. Усташи су изгубили 360 мртвих, а владина војска 90.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.
(РЕД ПОЗОРИШНИХ ПРЕДСТАВА.)

У уторак, 15. (28.) јануара: **„Стари бака и његов син хусар“.** Позоришна игра у 3 чина с певањем, написао J. Сигети, превели Јован Ђорђевић и Илић, за српску позорницу прерадио J. Ђорђевић. (Представа за ђаке и децу с обаљеним ценама у 2 сата после подне.)

У четвртак, 17. (30.) јануара, први пут: **„Пустињаково звоно“.** Комична опера у 3 чина, написали Локрој и Кормон, по француском прерадио Ф. Гумберт, музика од Мајарта, превео Јован Грчић. (Улазнице за ову представу могу се од данас унапред добити обдан у књижарници Браће М. Поповића. Умољавају се поштовани претплатници, да изволе до среде, 16. (29.) јануара до подне у књижарници Браће М. Поповића изјавити, да ли желе своју ложу или своја места и за ову представу задржати.)

У суботу, 19. јануара (1. фебруара): **„Шоља теја“.** Шаљива игра у 1. чину, написао Нитер, превео Г. Гершић. — За тим: **„Доктор Робин“.** Шаљива игра у 1 чину. превео Јован Ђорђевић. — Између чинова **концерат** г. **Уроша Јуришића**. оперског певача с овим програмом: 1. Арија из Милоша Обилића. — 2. „На гондоли“, од Ивана Зајца, пева г. Урош Јуришић; — 3. „Дујет из Флотовљеве „Марте“; — 4. „Зулејка и Хатем“, дујет од Менделсона, — певају Д. Спасићка и г. Урош Јуришић; — 5. Каватина из опере „Фауст“, од Гунода, пева г. Урош Јуришић.

Трговина.

Нови Сад 14. јануара 1902.

Цене су биле:

Жито старо прве каквоће	18 К	20	п.
Жито старо друге каквоће	17 „	80	„
Зоб	13 „	80	„
Јечам нови	11 „	60	„
Кукуруз стари окрњен	10 „	—	„
Кукуруз нови окрњен	9 „	40	„
Пасуљ бели	13	—	„
Пасуљ жути	12	80	„
Вика	17 „	20	„
Мухар	12 „	40	„
Проја	9 „	—	„

Све од 100 клгр.

НАРОДЕ!

497 7—

Овај папирић за цигарете, именом „ИДЕАЛ“ садржава потпуно 100 листића. Дакле не примај за твоје добре 2 крајцаре којекакову лошу робу, која томе још мање од 100 листића садржава.

ПОЗИВ.

Новосадска штедионица одржаће

XXXVII. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

9. фебруара 1902. п. р. к. у 10 сати пре подне у просторијама завода, на коју се поштована г. г. деоничари у смислу 16. §-а*) основних правила позивају.

Билансију, као и извештај управног и надзорног одбора, који ће се главној скупштини поднети, могу деоничари увидети у просторијама завода, почевши од 1. фебруара о. г. по р. к.

ДНЕВНИ РЕД:

1., Избор одбора за оверовљење записника.
2., Извештај управе.
3., Поднашање завршног рачуна са извештајем надзорног одбора.
4., Одобрење билансије и давање опроснице.
5., Донашање одлуке о подели чистог добитка.
6., Допуна основне деоничке главнице на 200.000 Круна из допунбеног фонда основних деоница.
7., Промена §. §. 4, 11, 20, 21 и 46 основних правила.
8., Попуне 4 члана управе, који иступају.
9., Избор надзорног одбора на 3 године.
10., Установљење награде надзорном одбору. за пословну 1902. годину.
11. Предлози управе.

*) 16. §. основни правила овако гласи: На главној скупштини могу учествовати сви они деоничари, који поседују једну или више деоница, и који су као такови најмање 30 дана у заводској деоничарској књизи уписани и који своје деонице заједно са недоспелим купонима 8 дана пре главне скупштине код завода депонују.

Чувено

Шпатен-пиво

из Минхена, увек свеже

точи

Јосиф Хук

442 10— гостионичар у Новом Саду.

ЧУДО
из Швајцарске.

Потписана фирма шиље свакој особи, ма она кога сталежа била, уз поузеће (Nachnahme) по цени од **2 К. 60 п.**, која цена у трговачком свету још није постојала, просто од ђумрука, један изврстан сат који тачно иде, са 3.-годишњом гаранцијом. Осим тога добија сваки поручиоц сата уз исти бадава један елегантан и фини ланац. Ако се сат не допада, радо се замењује другим или се новац повраћа. Једино се може добити код **Schweizer Uhren Vertretung** in Krakau E. 9 3—3 Postfach Nr. 29."

На знање!

Потписани **тражим место** код имућнијих виноградара за **Винцилира.** Ове сам године свршио течај на државној виноградарској школи у Менешу и добио добру сведочбу. Каламим успешно американску лозу по најновијем и најбољем начину. Вешт сам у убризгивању сумпорним угљеником против филоксере. Познајем и много свакојаких врста како асталског, тако и за вино грожђа. — Ко би од господе поседника имао потребе, нека се обрати писмом на мене самог.

Кућу продајем на вечито, у којој је сад дућан, а може бити и за бирцус за кола.

Ада (Бачка)

Душан Вујић,

10 3—3 сврш. винцилир.

Част ми је поштованој публици јавити, да сам од госп. Бјелицког купио у **Сомбору** стару апотеку Галеову и од нове године примио.

Са поштовањем

Стева Михајловић,

26 2—3 апотекар.

ЕДИКТ.

Услед одлуке ср. суда у Ст. Бечеју под бр. 1900. б. 333. позива се **Иса Крагујев** непознатог становања, да се због исплате упућени му 226 Кр. 95 потура за 14 дана мени пријави — евентуално у случају његове смрти позивају се најближи сродници његови, да се пријаве у горњем року.

У СТ. БЕЧЕЈУ, 4. (17.) јануара 1902. год.

Др. Владан пл. Војновић,

15 3—3 адвокат, наименовани куратор.

ПОЗИВ.

Част нам је позвати Вас на

XVI. редовну главну скупштину

„Штедионице у Ст. Пазови",

која ће се држати у недељу 3 (16.) фебруара 1902. год. у 3 сата по подне у друштвеним просторијама.

Дневни ред:

1. Поднашање завршног рачуна за годину 1901. са извештајем управе.
2. Извештај надзорног одбора.
3. Одређење делимка.
4. Давање опросница (Absolutorije) управи и надзорном одбору.
5. Избор 4 члана управе.
6. Избор надзорног одбора и 2 заменика.
7. Евентуални предлози (§. 81. др. прав.)
8. Избор одбора за оверовлење скупштинског записника.

С поштовањем

УПРАВА ШТЕДИОНИЦЕ У СТ. ПАЗОВИ.

Извадак из § 73. друштвених правила: Деоничари, који у главној скупштини учествовати желе, имају своје деонице са купонима 8 дана пре састанка скупштинског у друштвеној писарници депоновати. Да деоничар улазницу добити може, нужно је, да је бар три месеца пре састанка скупштинског у друштвеној деоничарској књизи уписан.

XVI. закључни рачун штедионице у Ст. Пазови за годину 1901.

ДУГУЈЕ — **Рачун изравнања.** — ПОТРАЖУЈЕ

АКТИВА	К.	п.	ПАСИВА	К.	п.
Конта намештаја	1364	58	Конта деоничарске главнице	72000	—
„ меница	1023355	50	„ причувног фонда	80000	—
„ зајам на непокретности	303771	48	„ улога	1120039	99
„ предујмана вредности папира	23106	—	„ реескомпт код филиале ау. уг. банке	50000	—
„ вредности папира	30300	—	„ реескомпта	124600	—
„ благајне	30550	27	„ делимка	536	—
„ дужника	1894	93	„ порез на камату штед. улога	2029	82
„ разних особа	100	—	Чиста добит	27684	77
„ укњижбена трошка	82	46			
„ земљишта	62365	36			
	1476890	58		1476890	58

ДУГУЈЕ — **Рачун губитка и добитка.** — ПОТРАЖУЈЕ

ГУБИТЦИ	К.	п.	ДОБИТЦИ	К.	п.
Конта биљ. пристојба на исплаћ. делимак	46	08	Конта камате од меница	83641	56
„ биљ. прист. на предујам вр. папира	28	40	„ камате зајма на непокретности	17419	
„ биљ. пристојба на кам. зајм. непокр.	118	—	„ камате вредности папира	400	—
„ општинског намета	1055	70	„ камате од предујма на вредн. папира	1121	32
„ доходарине	2295	24	„ затезне камате	1154	07
„ станарине	1000	—	„ разних пристојаба	1682	20
„ порез на камату штед. улога	4991	67			
„ плате	6640	—			
„ камате од улога	58615	90			
„ порез на купљену земљу	642	80			
„ добротворне цељи	200	—			
„ асекурација чиновника	499	40			
„ трговачке обртне коморе	68	63			
„ трошка	1531	56			
Чиста добит	27684	77			
	105418	15		105418	15

У Ст. ПАЗОВИ, 31. децембра 1901.

Н. ПЕТРОВИЋ, с. р. управитељ. — ДУШАН ПОПОВИЋ, с. р. књиговођа.

Закључење овога рачуна сравнили са свима главним и осталим књигама и у реду нашли

У СТ. ПАЗОВИ, 18 јануара 1902.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Др. САВА НЕДЕЉКОВИЋ, с. р. — ВИКТОР пл. РОГУЛИЋ с. р. — Др. ЈОВАН ШЕВИЋ, с. р

ПРЕДЛОГ

Управе и Надзорног Одбора за поделу чисте добити:

10% управитељу	К 2.768	„ 47 п.
10% управи	„ 2.768	„ 47 „
3% надзорном одбору	„ 830	„ 52 „
делимак	„ 14.400	„ — „
причувном фонду	„ 6000	„ — „
отпис намештаја	„ 417	„ 31 „
добротворне цељи	„ 500	„ — „
Укупно	Круна 27.684	„ 77 п.

Наша причувна заклада ће са горњим приносом од Круна 6000 изнашати Круна 86000.

ПОЗИВ*)

на

ДЕСЕТУ РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

прве сентомашке штедионице деоничарског друштва,

која ће се држати 16 фебруара п. р. к. у 2 часа по подне у заводским просторијама.

Дневни ред:

1. Избор три члана за оверовљење присутних деоничара.
2. Извештај надзорног одбора.
3. Поднашање билансије и извештај управе о раду завода у год. 1901.
4. Донашање одлуке у погледу поделе чистог добитка.
5. Давање опросница управи и надзорном одбору.
6. Евентуални предлози.
7. Избор 3 члана за оверовљење записника.

У **Сентомашу**, 25. јануара 1902.

УПРАВА.

*) На главној скупштини учествују сви они деоничари, који имају једну или више деоница, који су као власници деоница најмање 30 дана пре главне скупштине у деоничарску књигу уведени и који су најмање 8 дана пред главну скупштину своје деонице са недоспелим купонима заједно у заводу депоновали.

РАЧУНСКИ ИЗВЕШТАЈ
ПРВЕ СЕНТОМАШКЕ ШТЕДИОНИЦЕ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА
за годину 1901.
ГОДИНА X.

РАЧУН ИЗРАВНАЊА

Гл. књ. стр.	ИМАЊЕ	круна	п.	Гл. књ. стр.	ДУГ	круна	п.
136	Благајна (готовина)	36583	34	1	Деоничка главница	100000	—
25	Папири од вредности	1700	—	12	Резервни фонд	30441	51
26	Намештај . . . 950			14	Недигнута дивиденда 1898	80	—
	Отпис . . . 150	800		110	„ „ 1900	150	—
85	Хипотекарни зајмови	86485	94	95	Преносне камате	3750	—
130	Предујам	10080	—	109	Ескомт	3800	—
137	Обвезнице	159134		138	Улози . . . 581674 08		
141	Прима менице	525325	55		Углавничена кам. . . 23126·02	604800	10
	Дужници	1736	73	140	Недељни улози . . . 37643 90		
					Углавничена кам. . . 1151·37	38795	27
					Повериоци	18090	21
					Чист добитак	21938	47
		821845	56			821845	56

РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА

Гл. књ. стр.	ГУБИТАК	круна	п.	Гл. књ. стр.	ДОБИТАК	круна	п.
27	Доходарина . . . 2533·32			56	Хипотекарне камате	6571	70
41	Државна пореза . . . 2662·41			139	Камате на обвезнице и прима менице	57394	45
42	Општ. прирез . . . 921·40						
52	Тргов. коморска прист. 50·40	6167	53				
34	Станарина	600	—				
35	Провизија	74	96				
36	Чиновничке плате	6910	—				
94	Отпис дубиозног потраживања	606	—				
26	Намештај (Отпис.)	150	—				
131	Исплаћена камата на улоге	2256	91				
139	Углавничена камата на нед. улоге	1151	37				
139	Углавничена камата на улоге	23126	02				
135	Трошкови	984	89				
	Чист добитак	21938	47				
		63966	15			63966	15

У **Сентомашу**, 31. децембра 1901.

ПРВА СЕНТОМАШКА ШТЕДИОНИЦА ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО

Лаза К. Манојловић, с. р. књиговођа — **Лаза Дунђерски**, с. р. председник. — **А. Георгиевић**, с. р. управитељ. — **Ника Н. Николић**, с. р. благајник.

Прегледали са главним и споредним књигама сравнили и у свему тачно и сагласно нашли.

21 1—2

НАДЗОРНИЦИ:

Гавра Гавански с. р. — **Др Божидар Плавшић** с. р. — **Тоша Хаџић** с. р. — **Коста Нићин** с. р.

Власник и издавалац: Дружина Браника. **Одговорни уредник Јанко Перић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**